

Jesienne "Tatry"

„W środku ciepło, sucho, ogień w kominku, smakowite zapachy przenikają z kuchni. (...) Po oknach siecze deszczem, niebo ciemnieje. W jadalni miły ciepły półmrok” – tak Marek Grocholski, naczelny „Tatr”, opisuje we wstępniku do jesiennego numeru swoją wizytę w Zbójnickiej Chacie, która przygarnęła go po deszczowej i wietrznej wycieczce. Jak miło w chłodny listopadowy wieczór, gdy na zewnątrz zacina deszcz, zagłębić się w jesienny numer „Tatr”, ciesząc się, że już za dzień, za tydzień lub kiedy po prostu czas nam pozwoli, sami ruszymy w Tatry – już pewnie „na zimowo”. Bo jesiennie „Tatry”, których delektowaniu sprzyja listopadowa aura, wzbudzają jeszcze większy apetyt na bezpośrednie z nimi obcowanie – jakie kto lubi: wycieczki, wspinaczki, spacer, speleologiczne eksploracje czy narciarskie tury.

Tematem numeru tym razem są „Suche smreczyny”. Lasy świerkowe w Tatrach schną na potęgę. Bezpośrednim sprawcą pogromu jest kornik. Jaką pozycję powinien zająć człowiek w tym starciu małego chrząszcza z wysokim lasem? Fachowcy wygłaszają różne opinie. Jedni przekonują, że trzeba walczyć z kornikiem. Drudzy mówią, żeby przyrodę zostawić samej sobie, bo to przecież park narodowy.

Zagłębiając się w jesienny numer „Tatr” można także przekonać się, jak głębokie jest Morskie Oko. Gdyby zanurzyć w nim kościół Mariacki – jaka jego część wystawałaby nad powierzchnię? W numerze także o psach i lisach dziesiątkujących świstaki, o lelkach i piórolotkach; ponadto profil „turysty pozasezonowego”, nieco górskiej literatury, czyli opowiadanie *Labirynt* Adama Śmiałkowskiego, dalszy ciąg rekonstrukcji pobytu węgierskiego alpinisty Móra Déchyego, który jest jednym z bohaterów części historycznej, szkic do portretu (nie tylko taternickiego) Stanisława Siedleckiego autorstwa Krzysztofa Birkenmajera i wiele, wiele innych tatrzańskich smakowitości.

„Tatry” można kupić w empikach i sklepach górskich w całej Polsce, w zakopiańskich księgarniach, punkcie informacji turystycznej TPN przy rondzie kuźnickim w Zakopanem, a także [księgarni internetowej](#) Tatrzńskiego Parku Narodowego.

Spis treści

ROZMAITOŚCI 6-25

Rekord padnie (6) * Filmy z Tatr jadą w świat (6) * Podnieś śmieć (6) * Lawinowe ABC – odsłona druga (7) * Kronika Straży Parku (7) * Plan ochrony Parku. Raport zaawansowania prac (8) * Rybacy nad Morskim Okiem (9) * Obryw spod Galerii Cubryńskiej (9) * Warsztaty hydrologiczne (10) * Wody Tatr w obiektywie (10) * Radość świata (12) * Tam, gdzie słońce nigdy nie zagląda (13) * Jadwiga, czyli belka samorodna... (14) * Tatry z bliska i z daleka (14) * Życie po życiu (15) * Warto było (16) * Nie na Pośredniej Grani (16) * Szczyty moje (16) * Festiwal z magią (17) * „Taternik” 3/2012 (17) * Architektura drewniana była jej pasją (18) * Tablica Tawłowicza (18) * Plurimos annos! (19) * Raptularz przewodnicki (19) * Dużo o górach z Tatrami w tle (20) * Turysta pozasezonowy. Odsłona druga (22)

Z DRUGIEJ STRONY TATR 26-27

Piec chlebowy pod Rysami – Marek Grocholski (26) * Zamknięte szlaki – Lenka Burdová (27) *

Kronika (27)

TATERNICTWO 28-31

Wielki Okap perelką sezonu - Krzysztof Banasik (28)

WYPADKI GÓRSKIE 32-35

Lato obfitujące w wypadki - Adam Marasek (32) * U progu zimy - Marek Grocholski (34)

PRZYRODA 36-53

I po wakacjach - Anna Fiema (36) * Drzewa w szkółce. Jesień - Tadeusz Zwijacz (38) * Kwiatowe albinosy - Sławomir Wróbel (39) * Ciekawostki nie tylko dendrologiczne - Magdalena i Tomasz Zwijacz-Kozica (40) * Śmierć daglezi - Tomasz Skrzydłowski (41) * Psy i lisy dziesiątkują świstaki - Tomasz Zwijacz-Kozica, Filip Zięba (42) * Lelek w Tatrach - Marcin Matysek (46) * Piórolotki w goryczkach - Jarosław Wenta (48) * Badacza szkiełko i... Morskie Oko - Ryszard J. Kaczka, Agnieszka Czajka, Barbara Czajka (50)

TEMAT NUMERU

Suche smreczyny 54-75

Świerk kielkuje, świerk usycha - Tomasz Zwijacz-Kozica (56) * Przyczyna i skutek albo młot i kowadło - Tomasz Mączka (64) * Brak ingerencji nie służy tatrzańskim lasom - Ján Slivinský (66) * Dajmy działać przyrodzie - Adam Wajrak (70) * Czy dzikie jest piękne? O konflikcie ekologii z estetyką - Jerzy Szwagrzyk (72) * Trzeba odwagi, aby nie walczyć - Paweł Skawiński (75)

HISTORIA 76-105

Jaskinie. Miejsca święte czy przeklęte? - Peter Laučík junior (76) * Jan Kazimierz na Podtatrzu (cz. 1) - Wojciech Wilczek (80) * O spiskim odkrywcy praojczyzny Romów - Adam Bartosz (86) * Gdzie naprawdę był Frölich? - Mikuláš Argalács (88) * Mór Déchy w Tatrach, czyli krótka historia pewnych wakacji (cz. 2) - Grzegorz Folta (89) * Historyczna pocztówka z błędem wydawcy - Bogusław Wolski (94) * Wielcy zapomniani lekarze. Profesor Franciszek Łukaszczyk - Józef Janczy (96) * Stanisław Siedlecki (1912-2002). Tatarnik, polarnik, geolog - Krzysztof Birkenmajer (100) * Wielka Litworowa - wstępny etap eksploracji - Apoloniusz Rajwa (104)

PROZA 106-107

Labirynt - Adam Śmiałowski (106)

MALARSTWO 108-113

Terleckiego Tatr malowanie - Witold Huculak (108) * Tatry w szkicowniku Leona Wyczółkowskiego - Anna Król (112)

LEKTURY 114-121

A rzeka wciąż płynie... - Bibliofil (114) * Tajemniczy rękopis - Agnieszka Szymaszek (120) * Stroje górali pogranicza - Katarzyna Ceglarz (120) * Monografia Zuberca - Wiesław A. Wójcik (121)

GÓRY I MEDYTACJA 122

Życie duchowe w górach - ks. Roman E. Rogowski (122)

MOIM ZDANIEM 123-126

Drzewa i ludzie - Kuba Szpilka (123) * Pocztówka znad krawędzi. Jaszczurza nauka - Izabela Gronowska-Babicz (124) * Czekać na zimę. Tatry w tablecie - Zbigniew Ładygin (126)